

Izrazi svaki dan osim nedjelje poslije podne u Puli u nakladnoj tiskari Jos. Krupčić, Trg Custozia 1, gdje se nalazi tiskara, uređivača i uprava lista. Za uređivača odgovara izdavač Josip Halin. Telefona broj 58 Broj poštanske studionice 36.615. Predplać iznosa 2 k 40 h mjesečno, 6 k tromjesečno, pojedini broj stane 6 halera. Oglaš račun sa po 20 h jednostupni petredak (3 mm).

Rusi uzmiču. — 12.900 ruskih zarobljenika. Nijemci osvojili Lomžu. — U Goričkoj traju topničke borbe. — Talijanske navale ponovno odbijene. — Turski hidroplan potonuo neprijateljsku podmornicu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 10. augusta. (D. u.) Službeno se javlja: Rusko bojište. Progon neprijatelja, koji uzmiče iz područja Visle, traje. Čete su generala Koveskija stekle si prostor jugoistočno Zelihjeva. Njima su se priključili dijelovi vojske nadvojvode Josipa Ferdinanda, koji prodiru preko donjeg Vieprza. I pribij Vieprza je na više mjesta prekoraceni. Napredak su dalje istočno u fronti do Buga osvojili niz pozicija neprijateljskih stražnih četa. Na Bugu i na Zlotoj Lipi položaj je nepromijenjen. Nutarnje-austrijske i primorske čete stajaju jevojske i dobrobratstva zauzela su pozicije izgrađene na način predsmislih utvrda na južnom brijegu Dujestrice kod Čirkeve, što su Rusi dosada tvrdokomno branili. Neprijatelj je lijevo od čete rijeke te pustio plijen od 22 časnika i 2800 momaka te šest strojnica puška, mnogo kola i puno ratnog materijala u našim rukama.

Talijansko bojište. Dnevni topnički bojevi na jugozapadnoj fronti potrajahu i jučer. U Goričkoj i kod P'ave hivali su privremeno sve žešći i žešći. Tri talijanske navale na dio doberdobske visoravni, što se proteže prama zapadu, i suzbijeni su. Inače se nije desilo ništa važna.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. augusta. (D. u.) U velikoj se glavnoj stani službeno javlja: Zapadno bojište.

Istočno Yperna uspjelo je jakim engleskim silama, da zaposjednu zapadni dio Hooga.

Istočno bojište. Navala na zapadnu frontu Kovna primaknuta je bliže liniji tvrđa uz neprestane borbe. Kod toga samo opet zarobili više stotina Rusa te zaplijenili četiri topa. Čete su vojske Scholtzove osvojile u zoru na juris tvrdjavu Lomžu. Južno od Lomže prekoracena je uz borbe cesta u Ostrov.

Neprijatelj drži još Ostrov. Od Bojanjina do ušća Buga dostigle su njemačke čete ovu rijeku. Od 7. augusta zarobili su ovdje 23 časnika te 10.100 momaka. Istočno od Varšave stigla je vojska bavarског princa Leopolda do u blizinu česte Stanislav—Novominsk. Vojska Woysrocha stigla je gonič neprijatelja do područja sjeverno i istočno Zelihjeva te se priključila lijevom krilu Mackenseneove skupine, koja prodire s juga. Na fronti od Ostrova do Buga suzbijene su neprijateljske stražnje čete na njihove glavne sile.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 10. augusta. (D. u.) Glavni stan javlja: Jedan naš hidroplan potopio je pred Bulairom bombama neprijateljsku podmornicu. Sjeverno Arilburnija bile su jučer suzbijene ponovne navale uz gubitke po neprijatelja.

Japan daje Rusiji municiju.

Milan, 10. augusta. „Corriere della Sera“ donajze iz Vidna, da su članovi japanskog vojničkog odlasništva izjavili, da će na temelju zaključenog dogovora između Rusije i Japana, ovaj zadnji ustupiti Rusiji dio svojih obilnih zalih municije, tako da je za buduće osigurano trajno osnažavanje ruskoj vojski.

Milan, 10. augusta. „Japana vijesti“ „Corriere della Sera“ japanska se je odaslano, koje se nalazi na talijanskoj fronti vrlo laskavo, izrazilo o talijanskoj vojski. Oni su podali također zanimljivih podataka o skupnom djelovanju Japana i Rusije u koliko se tiče odslupa topova i municije Rusiji. „Corriere“ spominje da opstoji posebno zajedničko povjerenstvo, koje sastavlja zajednički akcijski program. Japanci su odmah iz rusko-japanskog rata uvidjeli važnost opskrbe municije i topova, te su svoja industrija prama tome i uređili. U razmjeru kratko vrijeme uspjelo im je, da svoje zalihne papune i povećaju. Japan je uslijed toga bio u stanju, da Rusku odmah potpunog materijala, a što je važnije, mogao je opskrbu osigurati i za poznija vremena. Prigodom velike upotrebe materijala u ovom ratu, Japan proizvaja sada više municije, tako da se može govoriti o nekakvoj mobilizaciji industrije u Japanu. Tu se sada

proizvaja dvaput više municije i topova, nego li u mirno doba.

Preuranjeno veselje.

Milan, 10. augusta. „Corriere della Sera“ se veseli, što može izvjestiti, da su se turško-bugarski pregovori razbili. Predviđati se moglo, da se Bugarska ne će zadovoljiti sa malenim kompenzacijama, što jih je Ruska nudjala, i koje k tomu još nisu bile sigurne. Bugarska nije imala razloga, da izjalovljenje ovih dogovora objelodani, jer tako, kako se sada držala, ona je bila jača proti četvornom sporazumu, koji, u strahu, da ne bi došlo do sporazuma između Bugarske i Turške, mogao je svoje prijedloge prama Bugarskoj povećati. U Soltji se vrlo dobro znade, da će četvorni sporazum konačno pobjediti i da se radi kakve male stvari ne smije staviti na kocku budućnost zemlje.

Potištenost u talijanskom glavnom stanu.

Lugano, 10. augusta. Osoba, koja je došla iz Milana priznaje bez okolišanja, da je dosadašnji tok borba na istočnoj fronti proizveo u glavnom stanju veliko razočaranje. Nije se ni iz daleka računalo na tako tvrdokomni otpor Austrijanaca, a još najmanje na poteškoće što su ih Austriji pripravili sa neizmjenim tehničnim mjerama, da učine granicu nepredvidivom. Raspoloženje je vrlo žalosno, te se čuju očajne pritužbe na vladu, koja je svoje pouzdanike prevarija.

Talijanski zahtjevi protiv Srbije.

Berlin, 10. augusta. Iz Petrograda se javlja: „Wiedomosti“ javljaju cenzurirano vijest iz diplomatskog izvora, da će Italija u kratkom roku predati Srbiji otvorene zahtjeve.

Uspješna navala njemačkih zrakoplova na istočno englesku obalu.

Berlin, 10. augusta. (D. u.) Noću na 10. augusta izveli su zrakoplovi naše mornarice navale na utvrđena primorska mjesta i luke istočne engleske obale. Usprkos žestokih protumjera bačene su bombe na engleske ladje na Tenzi, na Londonske dokove, na uporište za torpednjače Harvelji i na važne nasade na Humberu. Moglo se ustanoviti dobre učinke. Zrakoplovi su se vratili sa uspjeshnog poduzeća.

Naši časnici u Rusiji.

Beč, 10. augusta. (D. u.) Pošto je Rusija bila zabranila našim zarobljenim časnicima da nose znakove svoga čina i odlikovanja, jer da toga ruski reglement ne dozvoljava i pošto Rusija nije htjela da u tome nikako popusti, lo je naša vlada odlučila, da ne smiju ni ruski časnici, što se nalaze u našem zarobljenstvu nositi znakova svojih čina i odlikovanja.

Najprije je to bilo zabranjeno najnižim ruskim časnicima: poručnicu i natporučniku, a višim se je časnicima počasnici od kapetana dalje pustilo ipak da nose svoje znakove. Sada je jedva ruska vlada popustila, da mogu naši časnici i u ropstvu nositi svoje znakove, a na lo je i naša vlada opet isto dozvolila ruskim časnicima, koji su u našem ropstvu.

Promjena vlade u Grčkoj.

Atene, 10. augusta. Od nekoliko dana opazuju se u vladinim krugovima nove odluke ličuće se unutrašnje politike Grčke. Izgleda, kako da je Gunaris pripravan da odstupi i preda vladu većinu u parlamentu. Kraj, kojega zdravlje se znatno popravilo čini se, da je isto tako sklon, da vlada u sporazumu sa parlamentarnom većinom. Više listova priopćuje vijest, da se je kraj izrazio želju e primi u audijencu Venizelosa.

Srbija ne popušta.

Genf, 10. augusta. Prama privatnoj vijesti iz Pariza upoznao je Dellacso kao i Grey, da se ne može računati na sporazum između Srbije i Bugarske, jer Srbija ne će podinopostiti u ničem popusti.

Genf, 10. augusta. Od predstavnika četvornog sporazuma bilo je srpskoj vladi predloženo, da odmah ispraksi Macedoniju i dozvoli, da ju za sada zaposjednu Francuzi li Englezi. Koncem rata neka bi se poravnalo srpsko-bugarski spor. Pašić se nije htio upustiti u takve pregovore.

Bugarska i ententa.

Sofija, 10. augusta. (D. u.) Ministarski predsjednik primio je jučer odbor seljačke stranke, koji se je informirao o političkom položaju. Toslovak piše u „Balkanski Posti“, da je iz rijeci ministarskog predsjednika razabrao, da ententa nije predložila jošte stalnih i konačnih prijedloga, i da na teritorijalne koncesije odvisne od koraka, što ga je ententa poduzela u Nišu i Ateni. Bugarska će notu entente uzeti u pretnos kada bude poznat rezultat odgovora iz Atene i Nisa.

Što se pregovora sa Turskom tiče, izjavio je ministar predsjednik, da se isti povoljno razvijaju, te da se ima uskoro očekivati dobar svršetak.

Ratna drama primiče se kraju.

„Times“ javlja: Car Vilim krajevno je svojeg sestri, grofki krajičice, ove riječi: „Moje zatorni mak porazio je Ruse. Trehat će pola godine, da se donekle opotvora. Za kratko će vrijeme moći izvjestiti o novim pobjedama mojih bratrh vojnika, koji su se, stojeći u boju sa cijelim svijetom, pokazali nepobjedivima. Ratna drama primiče se kraju. Pozdravljam Tina (Konstantina).

AUGUST ŠENOVA: PRIMA DONNA

Pripovijest iz talijanskog života.

(Dalje). A izgubljena baština? Zar nije osveta grofova oprala njezina krijeva? Ja sebe zrtvovahu starcu, on meni svoje blago — a sad se svršio dug! Tim je načinom kusalna mrti svoju dušu — i za malo vremena zadje čista nekad žena na pul, kojemu je svrha ljuta pokora, gotova propast. Razdragani mlitjem zemskoja perivoja plandovalu ljubovnici, sretni, blaženi pod jangelom divnih palača, kraj čarobnog zamornog vodometla, sred žive vesele vrve fitentinske.

Nitko ih ne znađjase, svuda im bijaše prosta slobodna volja. Sreća, u Mlečih tvrdim obredom društvenim sv ezana, tonula im ovdje u slobodnoj raskosi. Sad nije već trebalo prevajarana, sad se ne bijaše bojali izdaje. Blaženim ih li česova? Po znaoh ih je imao svezat sluga Božji zakoniti braku. Medjutim odlučise samostalno daleko od sumnoga svijeta. A šta im e trebalo više! Izvan grada si najmiše tihu kućicu.

Malena bijaše al udobna, a u prekrasnu kraju. Oko prozora se vijahu rinjase sve više i više preko krova; na malenu pločistu crtale zlatne naranče i bijeli lilijan, ružmena ruža, šarenii karanfili. U vrtlju listnata lovorika, sjajno drvo bademovo, a s brzduljka mal kukućom mozgo si motriti bijeli grad sa što sjajnih kula, sa što divnih palača, a dalje rijeku Arno, srebrnu zmiju zavijaju, zelenimi gajevi snježnimim vladu zarobljenju.

Julija uza sve što hješo navika sjajnosti visokih dvorana, poskoči srce od radosti. U malenog sobiči bijaše sretnija neg u ponositoj palači. Tu joj se više mililo, tu joj sve godilo, tu joj se pojavli blaženstvo gospodskom dvoru nepoznato.

Al nije samo ljubav nukala ljubovnike skromnosti, već i pamet.

Julija bila je pobjegla s Riegom bez svega i svačega. Nije ona uzela ni svojih dragulja ni drugih dragocijnosti, što je imala od grofa. Ponos joj nije toga dopustio. Samo malo ureda, što ga imadjaše kod djevojka, bijaše joj sva imovina. U Riega je bilo nešto dragocijnosti, odijela i tisneć kokina.

Vatljalo se je dakle ljubovnikom stezati i ugubati se sjajnim društvom, kojim je

oboje viklo bilo i po rodu i po odgoju. A nije im to ni tesko bilo. Ta sreća njihova zazirala je do bućnih zabava svijeta.

Skronom si uredise romantičko svoje uočiste, i Julija je odbijala blaženim povjerenjem sve, što joj je Riego nabaviti htio pri-ko potrebe.

„N. treb. badava trošiti, prijatelju moj“, reče Julija, „već misliti o budućnosti!“ „Pravo veliš!“ odgovori Španjolak. Naši časnici ne će se množiti. Već sam ja mislio o budućnosti!“

„A što ćeš raditi?“ zapita ga pozorno Julija.

„Ti do sada samo znašes, da sam vjestak odličnu drogovanju. Julijo!“ odvratl joj Riego smijeseći se. „Al žao, da imade u mene nesta, što si čovjek ne može pribaviti ni odgojem, ni drogovanjem ni znanjem. To ti je dar od Boga, što ga ljudi samo usavršivati mogu.“

„Al Valja da si dosada mi neznanji umjetnik?“ odgovori zatečena Julija.

„Pjesnik sam ti, dušo, ma se još ne pojavio pred svijetom. Što do sada svijetom putnjice napisah, samo su ulomeci, stihovi, crčice iz mojega iskustva. Meni je bila slast napisati poje tučanje i vucanje po svijetu, pa nisam pri tom ni sanjao, da će mi to jednom od koristi biti. Onda

„Šta to?“ odgovori zatečena Julija.

„Šta to?“ prepade se Julija. (Dalje slijedi.)

Amerikanska municija.

Pred nekoliko dana donijela je bečka socijalistička „Arbeiter-Zeitung“ vijest, da je izdavač najvećeg njemačkog i Njemačima najprijačijeg lista u Americi ujedno dobavljač za municiju i topove aljirijima. Bečka „Reichspost“ se obra na ovu potvoru „Arbeiter-Zeitung“, te ju nazivlje klevetom najgoru vrsti, „Arbeiter-Zeitung“ piše samo za to na taj način, da kompromitira najvećeg prijatelja centralnih vlasti u Americi. Poznato je da je vijest „Arbeiter-Zeitung“ uzeta iz mluog vrela.

Izgon stranca iz Rusije.

Iz Petrograda javljaju: „Rječ“ objelodanju naredbu komandanta tvrđave Reval, kojom se zabranjuje boravljenje u području tvrđave svim strancima. Svi pripadnici neprijateljskih država, koji se još nalaze u Moskvi, do 14. augusta moraju, po naredbi guvernera, ostaviti Moskvu, pravdom da mogu otputovati u inozemstvo. Oni, koji to ne mogu, upućeni su u predjele iza Urala.

Svjetski položaj i zamršaji na Balkanu.

(N.) Pad je Varsave izazvao kulmen odusevljenja u Njemačkoj i monarhiji, označujući trijumfalni uspjeh svojih poduzeća nakon ove ratne godine. U tom istom razdoblju, u kom saveznički poljodomsno zapremaju napuštene krajeve Rusije pitla se sav ostali svijet, dokle će to ići i kamo to vodi?

Rusija, nemajući dovoljno vojske, i ratnog materijala — mobilizacij cijelu Sibiriju, vlakovi da kreću put Moskve ne prestante. Dovodi se, odvodi i danju i noću. Dok je jedna bojna linija već u djelatnosti, dotle se stvarna druga, svježa, novu na ono juče napomenutoj, koja ide kroz Grodno-Brest-Litovsk na Bug. Kovel, ta ogromna stacija, postaje sve važnijim uporištem ruske vojske s jedne strane, a glavnim ciljem naših armija s druge strane. Rusi ga utvrđuju i spremaju taj grad za opsjedanje. Posrijed lih, koliko važnih toliki i prijelaznih događaja kao da ne želi Rusija, sa hiljadama izgubljenog zemljišta, da preagne glavu pred napredujući i pobjednim četama Austrije i Njemačke. Tim više! Njena diplomacija prkosno daje izjave o nastavku rata do istrage, istrebljenja — ili uništenja? Svijet ne zanimaju više niti bojevi u Argonama, niti uspomene na Belgiju, niti govori Greya, niti novi ma i koliki — kontingent engleske vojske za Flandriju, niti Italija niti Amerika — svih danas dove misli na osobu Hindenburga, MacKensena i ostale trufatore, pitajući se: što da bude nakon Varsave? Rusi uvijek uspjeli, savezničke čete javljaju uspjeh za uspjehom i tako od dana u dan.

A posrijed tih događaja na bojniopoljanama, dolazi nam sud jedna, pa druga važna izjava — ovog ili onog, kao intermezzo u kom tragičnom činom punom burnih prizora, koji, što se većina nižu, to već nejasno nastaje, i čvor se većma zapliće!

Hoće li se taj čvor raspasti i na čiju stranu? Dali entente ili centralnih vlasti?

To je pitanje, koje ovisi o daljnim događajima na balkanskom polmosru. Tamo je vremela iskra, s koje je zaplamlio svjetski požar. Tamo će, gdje je zaplamlilo, dok se balkanski odnosi gorijeti dotle, dok se balkanski odnosi gorijeti dotle, dok se sreda. Tamo vodi utpuznoga kononačnog raspjeka konfliktkog čvora? Srbija, Rumunjska, Grčka, Crna Gora, Bugarska i albansko čedo — male su države, a ipak vodi s njima računa cijeli svijet! Veliki kolos ruski, legmatički svjetski i prevajani Englezi da do Francuzima i ne govoremo; svi predlažu kožu život i ne uboljenog medjeda, koja će im se dati, ako ga istom pomognu tjerati i naganjati u jannu . . .

Čini se, da su balkanski diplomate tvrđje kođe od samog medjeda. Zasto se oni i ne bi i dalje jednaki, poput arnautskog cjenkara. Kô da vise, . . . evome!

Zar se nije već bezbroj puta čulo i čitalo: o prodaji nove robe na Balkanu, Srbija ne odstupna ni pedalj zemljišta, Grčka takodjer, Rumunjska na raskršću, Bugarska svisla pregovore s Turskom itd, itd.

A lukavi balkanski neutralci stoje poput lijeve dilberice uz onog, ko joj daje više gjerdanovih zrna.

Bugarska će Ohrid, Srbija ga ne da, jer su joj jezera dva alema.

Bugarska zahtijeva, Srbija tvrđokorna, Grčka se ljuti, albansko čedo plače, Rumunjska igra kolo naopako. Strašan je taj balkanski pjes! Djavojski ples u talambaskoj disharmoniji! A mora li se doigrati i zaigrati kolo naokolo?

To je pitanje, koje ovisi o Radoslavovu. Prekjučer su bili kod njegove stranke poglavice i zapitali za politički položaj.

— Dotle, dok nam obećaju, a ništa ne daju, mi ne možemo odlučivati!

— Mi tražimo konačne i određene čine od naših susjeda, dok tih nemamo, nema niti govora o kompenzacijama.

Nama je predana nota četvorog sporazuma, mi ćemo o njoj tek onda raspravljati i zaključke stvoriti, kada saznamo za rezultat koraka, što su ih sada poduzeli poslovni entente u Ateni i Nišu!

To su riječi bugarskog ministra-predsjednika Radoslavova!

Padom Varsave i ako je ovim bilo ušćeno živčevje u pobjednicima, a potreso ono u saveznika entente — još se nije svjetski rat dovino vrska svoje krize — a i ne će se dotle, dok se ne izjednači temperatura u barometrima balkanskih sredista!

Hoće li se, to će se tek doživjeti!

Dalmatinski junaci.

Tko pažljivo prati događaje na južnom bojištu, opazio je, da se gotovo u svakom služenom izvještaju napose hvalbe hrabre dalmatinske čete. Hrabrost, preziranje smrti, domovinska ljubav, to su osobine dalmatinskih četa, koje već od početka rata stoje na talijanskoj fronti. Značajni su za mišljenje, koje vlada među bratimskim vojnicima, sljedeći izrazi: „Razbojni smiju preko samo po našim ličinama“. „Radio će umrijeti, kada će ustrijeliti deset Talijana“. „Takovi nesikrni ljudi ne zaslužuju nikakove milosti, jer bi rađo sve imati, pa i nasu Dalmaciju. Već će uvjediti, ako su Dalmatinci, kako su pokazali naši očevi“. „Sada nemam nikakove brige. S Bogom sam uredio račune, duša je spšena, saća neka dodje šta hoće. Tjelelo mora u zemlju, ako ne danas, a lo sutra, a rađe umrem na bojištu za domovinu, nego na bolesničkoj postelji!“ itd.

O požrtvovenosti hrvatskih četa još više od služenoga izvještaja zaslužuju pažnju pisma, koja dolaze sa bojišta i koja zavrijeduju, da za njih dozna šira javnost. Tako se u jednom pismu opisuje na ganutljiv način, kako su vojnici primili pozdrav i hvala brigadnog zapovjednika iz jedne bite. Sznih očiju slušali su vojnici pozdravni govor svog obiljubljenog brigadira i suznih očiju molili su, da se generalu isporuč njihov pozdrav i hvala za njegove riječi. Neka mu se javi, da se u njih može pouzdati u svako doba, da će ga sljedeći svuda, pa čekala ih smrt u bilo kojem broju.

Nadalje dirljivu sliku plemenitog odusevljenja pruža nam jedno drugo pismo. Bilo je kasno u večer. Talijani su živo pucali na naše pozicije kod Podgore, kad je došao bateriji kapetana B. pl. Samonizza vojni kurir Lukaseh, koji se neumorno, požrtvovno i vele zaslužno brine za svoje vojnike. Obiljnim glasom rekao mu kapetan: „Molim Vas, vaše časi, da još danas oćedite slabu boju, jer ne mogu primiti na svoju savjest, ako bi sutra bilo već prekasno, jer nas ljuto nadaju, što vam dokazuje ove silne jame od topovskih hitaca“. I tako se kod poznatij truju križeva na gor Kalvariji kod Gorice u tamnoj noći — bilo je skoro jedanaest sati — služila misla, Lukaseh uz tujnjavu topova v držao je planini govor vojnicima. Vojnici su pjevali, a kad je Lukaseh završio, topnici su povukli sablje, jedan od njih stupio je napred i progovorio: Gospodine kurate, zahvaljujemo se na Vašim riječima i blagoslovu. U Vašoj prisutnosti pred ovim svetim križem obećavamo, da ćemo svoju prisegu držati i da ne ćemo ostaviti svojih topova!“

Ovakvih i sličnih događaja mogli bi navesti cijeli niz, no ograničimo se na to, da saopćimo kratak izvadak brigadne zapovjedi, koja pokazuje hrabrost i junaštvo dalmatinskih četa:

Jučerašnjim bombardmentu, koji je potrajo do večeri na naše pozicije na Sobotinu i Podgori, uslijed hrabrosti našeg poknanog pješaka, uzmanjko je svaki uspjeh. Samo se sobom razumije, da su se o takvoj infanteriji razbili neprijateljski jurisi.

Takvih izvještaja imade za čitave knjige i da ih, da ih našim neprijateljima u ruke, ostvoredobi bi, da je svaka njihova nada u uspjeh uništena, i da će se svaki njihov napada razbiti o živi zid na medji naše monarhije, na medji naše domovine kao staklo o pecinu.

Položaj u kolonijalnoj struci.

Sa strukovne strane piše, Hrv. Lloydur: Sveopća je tužba: Nestasica robe. Za danas se to bezuvjetno ne može tvrditi, jer nam zemaljski proizvodi do danas uzmanjka nisu, niti će nam uzmanjka za narednu saisonu, jer se može mirno ustvrditi, da je ovogodišnja žetva upravo sjajna, drugo, jer i ako nam koji artikl uzmanjka, to se nema toliko svesti na nestasico robe koliko na silne poteskoće kod nabave iste. A ako se govori o nestasico robe, tada se to rječe prekomorskih artikla i to u prvom redu rize, nadalje: ulja, kave, kakao-a. Ine sitnice ne dolaze toliko u obzir, jer nisu u tolikoj mjeri neophodno potrebne. Ako se je moglo biti 6 mjeseci bez finog bransa držim da ćemo ove godine moći biti bez biranih tula, mandula, levande ljšnjaka, malaga grozdja, te krahmandula itd.

Promislamo koliko mora vojnik na fronti da pregara!

Nasa dosadašnja nabavna vrela, odnosno uzroke luke prestale su za nas trgovce od ma kakove vrijednosti biti. U koliko u Trstu i imade robe, opet ne dolaze za nas u obzir, jer su tamo preostale znatne zalih ulja, kave, rize i inih potrebstina rekvirirane po eraru i grad, poglavitarvu u aprovizacione svrhe. Iz Trsta i Rijčke je svaki izvoz preostalih zalih nemoguć. Stoga su veletrzić primorani pobrinuti se za druga nabavna vrela, a to je neutralno inozemstvo i „druga ruka“. Načiva robe je sa silnim poteskoćama skopcana. Tako n. pr. iz Švicarske je dosele bilo moguće uvoz rize, samo ako se je za ekvivalent lifrao šećer i to za jedan vagon rize, morali su naši veletrzić lifirati 4 vagona šećera, tek u tom slučaju mogla se je ishoditi izvovna dozvola.

Kako su Švicari dobri i prevajani trgovci, iskoristili su naš položaj, tako da nas je riza doista skupo stajala. — Razne poteskoće, nas od mora oćedjeljeni položaj, a najviše okolnost, da roba, dok u ruku komercijala, dodaje u ruku mnogih i mnogih prekupaca prolazi, svaki pojedini pako hoće zaslužiti, poskupili su robu u nevjerljivoj mjeri.

U glavnim artiklima bio je položaj ovakav:

Kava: iz Nizozemske je dovoz u toliko sa poteskoćama skopčan, što se na robu duže čekati mora. Njemačka nam stavlja potrebne vagonu, nu unatoč tomu prodje 6 tjedana kod roba k nama stajati.

Šećer: To pitanje zabrinulo je čitavu javnost, a donekle i sa pravom. Šećer je postao jedan od najglavnijih potrosnih artikla. Vise trgovaca su mi rekli: bez brasnina smo mogli posao voditi, bez šećera mogu trgovinu zatvoriti.

Najednom se je rasirila vijest, da šećera nema, da ga ne će biti, da je sladorne repe 6 po sto manje sadjeno itd.

Tvornice šećera naine prestale su lifirati šećer izgarivaču na sve moguće načine. Na stvari je sljedeće: Tvornice se ne napram vidli obvezale cijene šećera do konce 1914-15. ne dizati. Medjutim je cijena sirovini znatno poskočila, isto i ugali, radne snage, druge razne nepriklie redale se jedna za druge.

Navodni manjak u rafinade šećera, nadalje pomanjak radnih sila, te okolnost da je moralo otpasti racionalno izrabljivanje melase na dalnji izvadak sladorne sadržine (Melasse-Entzuckerung) dijelom i spekulativne namjere, kao uskladištenje velikih količina, a u očekivanju kasnijih viših cijena učinilo je svoju. Naglašavamo, da je najavljeni, a kasnije u istinu dozvoljeni višak cijene za dolazeće mjesece upravo nukao na spekulaciju.

Priznali se mora, da je maloprodavaoc bio prisiljen za šećer iz druge i treće ruke više cijene platiti da po mogućnosti udovolji veću potražbu musterija, koju je opet diktirao strah.

Istaknuti se opet mora, da su i konamenti i maloprodavaoci donekle i sa pogodovaili poviscima cijene šećera.

U doglednom vremenu tvornice će lifrati samo kristal plih šećer. Razložni sljedeće. Obe vrsti fabricirane su za izvu na Balkan, Tursku, Levant itd. Rat je izvonomoguć, naprotiv je vojska silne je ilhe kockastog šećera potrosila a i u Švicarsku i Njemačku moramo u obzir uzeti pa stoga je nastao mali manjak šećera glavama i kockama, dočim je ostao krastalni šećer, koji se naravno potros mora.

Razne vijesti.

Tjeralica. Objavlja se sljedeća tjeralica n. i. k. pomorskog kotarskog zapovjedništva u Šibeniku: Mornar 3, razred Kralj Miot, 5 kup. (I. br. 1376/1904) zadnje vrijeme ukracan na brodu S. M. „Kaiserin und Königin Maria Theresiadobio je od 23. do 25. novembra 1911. dopust u Trst, odkuda se više nije povratu. Njega radi toga traži sud c. i. k. pomorskog zapovjedništva u Šibeniku razičovstva I. dezertacije prama § 183. 198. V. k. z. Na sva se zapovjedništva sudove i redarstvene vlasti i organe pu stavlja molba, da monka u slučaju za tjećanja zatvore i predaju najbližoj vojničkoj vlasti, pa da ob ovom izvjest c. i. kr. pomorskog kotarskog zapovjedništva u Šibeniku, Mornar Miot pripadan je godinu 1883. u Trstu i tamo pridjan, rimo-katoličke vjere, neoženjen, po zanatu žida. Opis osobe: Vlasi i obrve: plava, brada okrugla, lice: duguljasto, osobiti znakoviknikaviki, visina tjelela: 187 cm. Govoripiše: talijanski i slovenski.

Fata Morgana u Korusku. Javlja se da je u Koruskoj vidjen taj čudnovat na ravni pojav, a sada piše iz Maribora, d je i tamo, a i po drugim krajevima vidjen dne 26. srpnja iz 7 sati na juzopozadnoj strani lijepa fata morgana (bratnji odsjev. Najprije je vidjeno veliko brodovje primorskog parobroda, koje je pratio veliki broj manjih parobroda. Premda je slika bila veoma tačna, nisu se okom mogli sljedeći sve potankosti. Sigurno, je da s veliki parobrod ilhe ogromne trgovačke ladje, manje, bit će da je bilo brodovljeliki ratnih ladja, u koliko su se da razpokati njihovih oblaci. Druga slika bit je isto tako točna. Kraj rijeke na oba vidjena je četa konjanika od kojih su neki kasali, neki se odmjernoe kretali, a neki mirno stajali. Nakon kakovih 25—36 sekova počela se slika gibati, a konačno se opet pokazala u neravnoj jasnoći, fantastičnoj veličini i u velikoj udaljenosti i je za tim na jedan mah nestala. Slična zračni pojava opažen je godine 1912, ok pola 7 sati na večer, kada je vidjena je dremjeca i parobrod kroz 50 časova. Posljednja slika moguce da je prikazivala kamak neprijateljski transport u Sreću zeknom moru ili u Otranskom zaljevui odnosno drugu kakovu stranu.

Dobrovoljni prinosi.

Za hrvatske škole u Pulii:

Nasa je uprava primila te će proslijediti svrsi sljedeće prinose:

Sakupio prigodom pada zrakoplov „Città di Jesi“ nam, Nj. V. B. „Mars“ govo Josip Stete 68 K 52 lb, koje darovao Meinerits Mihael 5 K; Obstbs. Stms-Javor Luka 4 K; po 2 K: Svete Josip, Vukovike Visko, Bareša Rade, Gabrić Pavao Pirovec F. J. Božić, Domanja, Mataak Asch Gustav; Ogrin Leop. 1 K 42 lb; po 1 K: Duboković Peter, Tomić Marin, Sudić Mate, Novaković Marin, Mandić Dimko, Čoković Božo, Mandić Josip, Weis Leopold, Matejčić Jakob, Klarić Marin, Kostantini Stipan, Baković Joso, Rije Marin, Željko Milan, Luketa Jure, Cunder F. M. Sausaj Buzo, Kosovel, Waselenic, Melitkovice Benac Roman, Matešić Sava, Juric Franjo, Mirak Marko, Blasković Antun, Sefer Angrin, Juček, Zaletel, Jakovčević Dragutin, Pilepić Dinko, Ostojić Alexander, * * * Špić Ante, Ležaja i Balja Juraj; Škoba Marin 60 lb; po 50 lb: Milinović Ante, Ugrina Marin i Nič. v. Gyulasse; po 40 lb: Smejan Filip, Dorčić Klement, Kovčić Filip i Oreski Ivan; Petrov Ante 30 lb po 20 lb: Batanović Ante, Koratei Mirko i Tadić Ivan.

Ukupno . . . K 68-9
Prije iskazano . . . 1584-1
Sveukupno . . . K 1652-0